

Op 22 januari 2013 presenteerde mr. R.J. Hoekstra, interim-rapporteur, zijn bevindingen over het toezicht op de advocatuur. Er was door de Nederlandse Orde en door de deken veel werk verzet en nu, in het jaar 2013, zou moeten gaan blijken of dat ook vruchten afwierp, zo kon ik als luisteraar opvangen en ik ging gesterkt naar huis. Volgens kranten, de volgende dag, was het toezicht “nog altijd onder de maat”. Iedereen pikt eruit wat hij graag wil horen, zo blijkt dus.

Het rapport is te vinden op www.advocatenorde.nl, in de rubriek “consumenten”; de lezer kan langs die weg zelf bepalen wie het bij het rechte eind heeft. Waarover geen verschil van inzicht kan bestaan is dat in ieder geval twee ontwikkelingen door Hoekstra zijn gesignaleerd die het verdienen nader te worden aangestipt.

De eerste is dat het dekenberaad en daarmee dus de individuele deken op korte termijn kunnen rekenen op de steun van een afdeling financieel toezicht, die thans in opbouw is. De medewerkers van deze afdeling krijgen twee taken. Zij kunnen een deken behulpzaam zijn wanneer er behoefte is aan beter inzicht in het financiële doen en laten van een advocatenkantoor. Die behoefte zal er zijn wanneer er duidelijke aanwijzingen zijn dat een advocatenkantoor in zwaar weer is terecht gekomen, wanneer de omgang met contant geld vragen oproept en wanneer het vermoeden bestaat dat de hand wordt gelicht met voorschriften uit de Wwft. Daarnaast zal deze afdeling adviseren over pro-actief beleid. Ruwweg gezegd komt dat hierop neer dat van deze unit inbreng wordt verwacht bij het interpreteren van signalen, die wijzen op tekortkomingen in de financiële sfeer, en bij het formuleren van vragen die de deken aan individuele advocaten stellen of die opgenomen worden in de CCV. De antwoorden kunnen dan houvast bieden bij de beoordeling. Waarom specifiek die aandacht voor het financiële? Het aantal rampen (faillissement van een kantoor waardoor cliënten in de kou komen te staan, wegschuiven van derdengelden) is op de vingers van één hand te tellen maar ondermijnt het vertrouwen in onze vakuitoefening ernstig. Met een scherper toezicht en in voorkomende gevallen een betere begeleiding wordt de kans op ongelukken significant kleiner, is de verwachting.

Een tweede ontwikkeling is te vinden in het kantoorbezoek. In sommige arrondissementen is men daar al mee aan de slag gegaan, in andere zoals Amsterdam zijn kantoorbezoeken in voorbereiding. Het is de bedoeling dat in elk jaar 10% van de advocatenkantoren de deken of zijn waarnemer op visite krijgt, samen met een stafmedewerker. Dat is een goede gelegenheid voor de toezichthouder om een beeld te krijgen van de gang van zaken en onmiskenbaar zit daar een element in van controle, op de organisatie van het kantoor, de omgang met cliënten en het dossierbeheer. Dat aspect zal lang niet door iedereen en te allen tijde worden gewaardeerd, maar het is niet anders. Tegelijkertijd biedt dat kantoorbezoek de mogelijkheid, voor de bezoekers, om het nut van bepaalde voorschriften aan te stippen en toe te lichten en biedt het de kans om vragen die bij advocaten leven door te nemen en ook eens te horen wat een advocaat eigenlijk dwars zit. De Haagse Orde heeft met kantoorbezoeken in het afgelopen jaar ervaring opgedaan, ontmoette onmiskenbaar in het begin scepsis, maar kon na een zekere periode van gewenning constateren dat het bezoek aan een kantoor door de ontvangende partij over het algemeen als nuttig en zinvol werd ervaren. De Amsterdamse Raad van Toezicht heeft nu een programma in de maak, waarover u op afzienbare termijn nader zult worden geïnformeerd. Er is alle aanleiding te veronderstellen dat die kantoorbezoeken, die beslist niet het karakter van een sanctie hebben, eraan zullen bijdragen dat advocaten zich beter bewust worden van verplichtingen jegens hun cliënten en de schoonheidsfoutjes ontdekken die in de loop der jaren ongetwijfeld zijn binnengeslopen.

De politieke discussie gaat nog steeds niet over de voor de hand liggende vraag of het huidige toezicht zoals dat door deken wordt uitgeoefend wezenlijk faalt en of een andere vorm van toezicht, met de overheid als belangrijke partij, die onbenoemde misstanden weet te voorkomen. “Transparantie” en “slagers die hun eigen vlees keuren” blijven de boventoon voeren, tegen welke stoplappen de verdediging tamelijk lastig is. Wij, dat wil zeggen de Raden van Toezicht, de deken en de Nederlandse Orde, werken intussen onverdroten verder aan het verbeteren van de kwaliteit van de advocatuur, omdat dat van belang is, voor ons en voor onze cliënten. ■

Foto: Willem Diepraam